מעיינות התאחדותנו

י"ל ע"י: התאחדות אברכים דקהל יטב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הנה"ק שליט"א

ב"ה

סוף זמן קר"ש

עש"ק פקודי

8:37

עש"ק ויקרא **9:30**

מאן דלא קרי קר"ש בעונתיה בנדוי הוא כל ההוא יומא

(זוה"ק בלק קפ"ז.)

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת פקודי

מס' גיטין נב: עד נד:

פרשת ויקרא

מס' גיטין נה. עד נז.

תנ"א (או מקון לעתנו) **רב"י נהורא"י**

(אז דא אסאך לעכמ'נעקרים אין אדרשע דיזער)

מדברי רבינו שליט"א בסיום מס' קידושין

שנה י' גליון י"ט (ת"י) **פקודי-שקלים** אדר"ח אדר ב' תשס"ח

ל"ו צדיקים בכל דור ודור

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה. אפשר לומר דאיתא ששאל משה רבינו ע"ה את הקב"ה אם יחרב ביהמ"ק היכן תשרה השכינה א"ל הקב"ה בצדיקים. ואיתא בגמרא (סוכה מה ע"ב) ל"ו צדיקים איכא בעולם. וזש"ה "אלה" בגימטריא ל"ו דהיינו על ל"ו צדיקים תשרה השכינה בעת "פקודי המשכן משכן העדות" פקודי לשון חסרון כמו "ויפקד מקום דוד" דהיינו בעת שיחסר המשכן ויחרב בית המקדש אשר "פוקד על פי משה" דהיינו משה רבינו ע"ה שאל את זה מהקב"ה שישרה שכינתו על הצדיקים.

דברי מהרי"א

הצדיק משפיע ברכות

בילקוט על הפסוק: "אלה פקודי המשכן". זהו שאמר הכתוב: "איש אמונות רב ברכות" - כל מי שהוא נאמן הקב"ה מביא ברכות על ידו. וצריך ביאור, ובעולת חודש הביא בשם גאון אחד דאיתא במדרש (ויקרא רבה פרשה כ, ד) על הפסוק: "משם חפר אוכל" - מיום הכיפורים היה הכהן גדול חופר אוכל לכל השנה בתפלתו בבית המקדש, וכן כתב רש"י איוב (לט כט), ואם כן קשה: איך נתמשכן המשכן בעוונותיהם של ישראל הרי אין לך כלי שעושין בו אוכל נפש יותר מזה, וכתיב: "לא יחבול רחיים ורכב", והוא הדין כל דבר שעושין בו אוכל נפש. אמנם חז"ל אמרו דאם היו לו שנים כלים - נוטל אחד ומניח אחד.

ולפי זה מבואר המדרש: "אלה פקודי כו' משכן העדות" - שנתמשכן על עוונותיהם של ישראל, וקשיא לי': הרי הבית המקדש הוא דבר שעושין בו אוכל נפש שאין ממשכנין? על זה אמר: זהו שאמר הכתוב: "איש אמונות רב ברכות" - כל מי שהוא נאמן הקב"ה מביא ברכות על ידו, והוי' לי' כשני כלים שנוטל אחד ומניח אחד, כי על ידי איש נאמן נתברך ביתו של עולם בגללו.

פנינים יקרים

הרהורי תשובה אמיתיים

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד עפ"י משה וגו'. במ"ר נכנס משה אצל בצלאל וראה שהותיר מן המשכן אמר לפני הקב"ה רבש"ע עשינו מלאכת המשכן מה נעשה בנותר א"ל לך ועשה בהם משכן לעדות הוי אומר אלה פקודי המשכן משכן העדות ונראה לפרש בס"ד הנה נדבות המשכן היו לכפר על אותו מעשה ומסתמא כפי מה שכל אר"א עשה תשובה לערך זה זכה שנעשו מנדבתו כלי המשכן ע"כ כשראה משה רבינו שהותיר מן המשכן דאג שמא לא עשו כלל כל ישראל תשובה ומאותם שלא עשו תשובה נתותר לפי שלא זכו להעשות מהם צרכי המשכן ע"כ התנצל לפני הקב"ה רבש"ע עשינו מלאכת המשכן ומה נעשה בנותר ובאמת י"ל דזה נמי הוצרך למרק הכפרה דהנה אילמלא נתותר הי' כאו"א שקט ובוטח שכבר עשה תשובה שלמה וכבר נתכפר להם הכל אבל השתא כיון דנתותר ולא נודע משל מי כאו"א נשבר לבו בקרבו וחשב מחשבות דבודאי מה שנתותר הוא מנדבה שלו דאכתי לא שב בתשובה שלמה נמצא דבר זה נמי הי' גורם למרק הכפרה והתשובה והיינו דא"ל הקב"ה דהמותר יעשה הימנו משכן לעדות היינו בית מדרש ללמוד ע"ד שארז"ל מפני מה קבעו הלכה כב"ה מתוך שענותנין היו וכמבואר דאין התורה מתקיימת אלא במי שמשפיל עצמו והיינו ע"י המותר מנדבות המשכן ע"ד הנ"ל מזה עשה משה רבינו משכן לעדות וא"ש בס"ד.

ערוגת הבושם

המשכן נחמד למראה

ותכל כל עבודת משכן ויעשו. יש לדקדק כיון שאמר ותכל וכו' ממילא ידענא שעשו כל אשר צוה וכו'. ואפשר לפרש מלשון כלתה נפשי וכו', על דרך דפירשו ז"ל ויכל אלקים ביום השביעי (בראשית ב ב) [תרגום אונקלוס] ותמיד וכו', והיינו ותכל כל עבודת משכן וכו' שהיה נחמד למראה וכלילת יופי.

ועוד יש לפרש בדרך זה על דרך דבריהם ז"ל בפרקי אבות פ"ו (מ"ז) בית המקדש קנין אחד, וקנין הוא לשון חבה עיין פירש"י ז"ל בשלח על פסוק (לעיל טו טז) עם זו קנית, חבבת וכו' כחפץ הקנוי בדמים יקרים שחביב על האדם, והיינו ותכל כל עבודת משכן וכו' שעתה נקרא קנין חיבתו של הקב"ה.

שבט מיהודה החדש

הנדבות נכנסו בדרך נס

אלה פקודי המשכן אשר פוקד על פי משה ביד איתמר. אפ"ל עפ"י מה שכתב האוה"ח הקדוש פ' ויקהל עה"פ והמלאכה היתה דיים וגו' והותר, דלכאורה קשה שהם ב' סוגים הפכיים אם דיים אינו הותר ואם הותר אינו דיים. ואולי שישמיענו הכתוב חיבת בני ישראל בעיני המקום לצד שהביאו בני ישראל יותר משיעור הצריך חש ה' לכבוד כל איש שטרחו והביאו ונכנס כל המובא בית ה' במלאכת המשכן, וזהו פירוש הכתוב והמלאכה שהביאו היתה דיים לא חסר ולא יותר הגם שהיתה יותר כפי האמת והוא אמרו והותר כי נעשה נס ולא הותיר. ועפ"י זה מובן שלא היה אפשר בפשטות לתת חשבון, שהרי באמת נכנס במשכן בדרך נס כל מה שהביאו, יותר מן הצריך למלאכת המשכן על פי חשבון, ואך ורק איתמר ברוח קדשו היה יכול להבין החשבון הזה ג"כ, וזאת כוונת אשר פוקד על פי משה וכו' שהיה קורא לאחרים ומחשב על ידיהם, ולא לאנשים פשוטים היה קורא, כי לא היה ביכולתם להשיג החשבון הזה בדעתם, ורק שהיה מחשב על ידי איתמר, והוא השיג חשבון זה ברוה"ק.

דברי יואל

לימוד תורה מסייע להשראת השכינה

איתא במדרש אמר משה לפני הקב"ה, רבון העולם עשינו את מלאכת המשכן והותרנו, מה נעשה בנותר, אמר לו לך ועשה בהם משכן לעדות. ופירש ביפה תואר בית מדרש לתלמוד תורה. והקשה בבנין אריאל האיך הותר להוריד נדבת המשכן מקדושה חמורה לקדושה קלה. ואפ"ל דהנה בתי כנסיות ובתי מדרשות הן המה הגורמים והמסייעים שיזכו בני ישראל להשראת השכינה, וכמו שאמרו חז"ל (ויק"ר פי"א ס"ז) אם אין תורה אין בתי כנסיות ובתי מדרשות, ואם אין בתי כנסיות ובתי מדרשות אין הקב"ה משרה שכינתו בעולם. ולפי זה מיושב קושית הבנין אריאל האיך בנו בית מדרש ממותר נדבת המשכן והלא אין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה, כי מאחר שבית מדרש לתלמוד תורה היא הגורם והמסייע להשראת השכינה שבמשכן, אם כן יש לו דין כמו המשכן עצמו, כי הגורם והמסייע לדבר דינו כעצם הדבר, ולפי זה לא היה כאן שום הורדה מקדושה חמורה לקדושה קלה.

ברך משה

אוצר הגנוז

טבילה במקוה חמה בשבת

בשו"ת עצי חיים (או"ח סימן כ"ח) הביא שאלת השואל בענין מה שנוהגים חסידים ואנשי מעשה לטבול ביום ש"ק שחרית קודם התפלה ובימות החורף נעשה מדורה ע"י עכו"ם בהכירה בבית הטבילה מפני הקור וכת"ה מפקפק בזה דאסור לעשות כן דאמירה לנכרי שבות ואע"ג דמבואר בשו"ע סי' רע"ז דבעת הקור גדול מותר לעשות מדורה ע"י עכו"ם שהכל חולים אצל הקור מ"מ כיון דאין חיוב כ"כ לטבול א"כ אין לכתחלה להביא עצמו לזה שיהא צריך לעשות מלאכה ע"י עכו"ם כיון שכל הקור היא לו רק מפני הטבילה דאינו חיוב כ"כ עכ"ד השואל.

ומרן העצי חיים זצ"ל כ' הלכה למעשה, נלע"ד לענין להחם בהכירה בבית הטבילה כיון דהוא בשביל רבים ולצורך מצוה דרבים מותר ודומה לזה מצינו בשבת דף מ"ב דאמר שמואל מכבין גחלת של מתכת ברשות הרבים בשביל שלא יזיקו רבים וכתב הר"ן וז"ל ודברי תימא הם שהאיך יתיר שמואל מלאכה דאורייתא שלא במקום סכנת נפשות אלא שנראה שהרב ז"ל סובר דנזקא דרבים כסכנת נפשות חשיב לן עכ"ל ומבואר דנזקא דרבים חשיב לי' כסכנת נפשות וא"כ ה"נ דהוי כנזקא דרבים וכיון דבמקום ס"נ מותר אמירה לנכרי ה"נ בשביל נזקא דרבים מותר אמירה לנכרי וליכא למימר דדוקא בנזקא דרבים שהוא היזק הגוף אבל אם ההיזק הוא היזקא דמצוה לא אמרי' כן זה אינו דהא מצינו אדרבא דהיזק מצוה היא יותר מנזק דגוף בפ' הי' קורא כתב הרא"ש דפוסק לקדיש ולקדושה באמצע הפרק דלא גרע ממה שפוסק לשואל מפני היראה ולהשיב מפני הכבוד וכה"ג כתבו התוס' במס' ביצה דף י"ב דמשום שלא יהא שלחנך מלא ושלחן רבך ריקם הוי צורך ע"ש וא"כ כיון דיליף פסידא דמצוה מפסידא דגופא משמע דפסידא דמצוה היא יותר מפסידא דגופא וא"כ ה"נ י"ל דבשביל פסידא דמצוה דרבים יש להתיר אמירה לנכרי דהוי כסכנת נפשות ועי' בשו"ת אא"ז זללה"ה בהשיב משה סי' יו"ד שמתיר להדליק נרות ע"י נכרי בש"ק קודם אור היום בביהמ"ד ללמוד תורה ברבים ע"ש והא התם נמי אין חיוב כ"כ לבא לביהמ"ד קודם אור היום אלא ודאי כיון דאם לא יתירו להדליק הנר ע"י נכרי יובטל המצוה דרבים מותר [ועיין מג"א סו"ס שכ"ט] וכש"כ בזה דיש לחוש דאם לא יחמו ע"י הנכרי יובטל המצוה וגם כיון דאחר הטבילה מותר בשביל דהכל חולים אצל הצינה בודאי דאין להמציא בכה"ג סברות חדשות כדי להחמיר עליהם ועי' בביצא בו במס' ביצה דף ט"ז אמר רב תחלת הוראה דהאי צורבא מרבנן לקלקולא ופירש"י דאם אמרי' דאין מערבין הוי לקלקולא כיון דמקלקלי רבים ששוכחין ומטלטלין בלא עירוב היינו קלקולא ע"ש ומבואר דאם מחמירין הרבה ויש לחוש עי"ז לקלקול אין להחמיר יותר מדאי וה"נ יש לחוש דאם לא יחמו ימנעו עצמם מלילך לטבול בש"ק א"כ אין להחמיר ועי' במג"א סי' רע"ז ס"ק ט"ו דאם שוכר העכו"ם להסיק כל ימות החורף אף אם העכו"ם מסיק כשאין הקור גודל הו"ל כאלו עשה מדעתו ע"ש וה"נ אם אפשר לעשות כן מה טוב אבל מ"מ נלע"ד דאם א"א לעשות כן אעפ"כ מותר להסיק ע"י נכרי כדי שלא לזלזל בטבילת מצוה, [ועיין באב"צ סי' ל"ז וד"ח ח"ב סי' כ"ו ושו"ת בר ליוואי סי' ס"ו ותשו' חסל"א סי' ל'].

הילולא דצדיקיא

הרה"ק ר' לייב שרה'ס זי"ע

די אדר תקנ"א

עם צדיקי דורו

פעם אחת ישב רבי לייב במסיבה עם מרן הגה"ק רבי פנחס מקאריץ והגה"ק רבי יעקב שמשון משפיטיווקא. והחליטו שמי משלשתם שיש לו מעות "כשרים" יקנה תקון. פתח רבי יעקב שמשון משפטיווקא ואמר: "יש לי מעות כשרים שקבלתי כדמי פסק כשפסקתי דין תורה לאמיתה של תורה. ובכן הרי זכיתי במעותי כדין".

ענה רבי פנחס מקאריץ ואמר: "גם זה לא יוכשר עוד, כי מלבד אמרם "לית חכים למידן דינא", הנה אולי בלבו של אחד מבעלי הדין לא היה רצון לתת לך כל כך, רק משום שהאחד נתן הוכרח גם הוא ליתן, ובכן אין אלו המעות כשרים. אבל לי יש מעות כשרים, שבא לפני אדם בבקשה והתפלתי עליו, ותלי"ת שתפילתי הועילה לו ונתמלאה בקשתו. ומטוב לב נתן לי הפדיון, וזכיתי בו כדת תורה. ובכן אקנה אני התיקון".

ענה רבינו ואמר: "גם זה אינו כסף טהור. כי הן יכול להיות שהיה האיש ההוא מתפלל בעצמו, או הולך לאדם כשר אחר שיתפלל עליו, והיתה התפילה מועלת, ואז לא היה נותן אותו הפדיון. אלא אני אקנה התיקון מכסף טהור ממש. לי אין גם פרוטה אחת, ובכן אלך ואלוה הסכום שבעדו אקנה התיקון, והלואה זו הן בטח תבוא לידי בכשרות, ואזכה בה כדת תורה". נמנו וגמרו כי הצדק עמו.

מדברי תורתו

למרות התמדתו הרבה ולמדנותו המופלגת, לא אמר מעולם דברי תורה ברבים. מובא בשמו כי היה מתרעם על המנהג הנפוץ לומר דברי תורה ברבים, באומרו כי הצדיק עצמו צריך להקרין תורה ולא לאומרה, אלא יקפיד שכל מעשיו והנהגותיו יהיו תורה, ושהוא בעצמו יהיה תורה, דהיינו שיתנהג בכל דרכיו עפ"י התורה, עד שילמדו בני אדם ממנו, מהנהגותיו, תנועותיו, דביקותו ודיבורו, ע"ד שנאמר: "אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם, בכל הארץ יצא קום, ובקצה תבל מליהם". ובלשון קדשו: "א צדיק דארף זיין שטיק תורה ".

בהקשר לכך אף התבטא רבינו כי הוא נוסע אל המגיד ממעזריטש, כדי לראות כיצד הוא פושט ולובש את מלבושיו וכיצד קושרם, ע"ד "פשטתי את כתנתי וגו'". ולא כדי לשמוע ממנו תורה. כי צדיק אמיתי אינו צריך לומר תורה ברבים, היות ועצם מעשיו הינם תורה שלימה.

כמה מאמרותיו מובאות בספרים: סדר הדורות החדש מתלמידי הבעש"ט, שפתי צדיקים, נפלאות חדשות ועוד.

רבי לייב אמר כי עיקר מגמתו ותקותו של הצדיק הוא, להיות תמיד בטחונו ביוצרו, ואינו מצפה ומשתוקק לקנייני העולם, לכסף, וזהב, עושר וכבוד, רק תמיד חומד וכפו פרושה לשמים בתפלה, שיתן לו הקב"ה לב טהור לעבדו באמת, ושיהא לבו תמיד אמיץ ומקווה לו יתברך.

פעם כשעמד רבי לייב לנסוע, רצה אחד מתלמידיו לשמשו ולקח תיבה להניחה על העגלה, והיתה התיבה כה כבידה שכמעט אינו יכול להרימה. הרגיש רבי לייב בדבר ולקחה מידו, באומרו לו: "כתיב "גבורי כח עושי דברו", היינו שכדי להימנות על "עושי דברו" של הקב"ה צריך האדם להיות מן ה"גבורי כח". ובאמת רבי לייב היה גבור חיל.

פעם אחת היה רבינו בכפר הסמוך לק"ק אפטא. והתאכסן אצל איש כפרי ירא שמים שהיה דר שם. כאשר נסע לדרכו, בקש ממנו הכפרי, שיאמר לו איזה סגולה להניח ברכה אל ביתו, או שיתן לו איזה דבר להצלחה, והשיב לו רבי לייב "אני מניח אצלך שתי עוגות (באידיש – צוויי קיכלעך) וכאשר תהיה נזהר בהם אז תהיה לך ברכה והצלחה בכל אשר תפנה". הכפרי חשב שרצה להניח אצלו שתי פרות שנקראות בלשון אשכנז "קיה", ושאל: "היכן הן אותן הקיה'לעך" הסביר לו רבי לייב שכוונתו בדרך הצחות על אותם שני "כי": "כי בו ישמח לבנו, כי בשם קדשו בטחנו".

מופתיו ונפלאותיו

נפלאות יסופרו על כחו של רבי לייב לערוך "קפיצת הדרך", ולעיתים אף להיות רואה ואינו נראה, כדי להציל נפשות בני ישראל ממאסר הגוף, כאשר נכלאו בידי פריצים בעלי אחוזות, שדם יהודי היה הפקר בעיניהם לעשות בהם כרצונם, על כי לא יכלו לשלם דמי חכירה בזמן. וגם כדי להצילם ממאסר הנשמה, משאול תחתית ומיון מצולה.

ידוע כי יוסף השני, קיסר אוסטריה, היה מפחד פחד מות מאותו "יהודי אדמוני" הנכנס באין רואה לארמונו ומכהו מכות קשות. אותו "אדמוני" לא היה אלא רבנו הקדוש, שאיים בדרך זו על הקיסר האוסטרי כדי שיבטל את ה"זכיות" שהעניק ליהודי ארצו בשנת תקמ"ד, על ידיהם חפץ היה להטמיעם בין גויי הארץ כשהוציא את "הרשיון" להרשות לבני ישראל ללמוד בבתי הספר של הגוים, להשכילם בהשכלה כללית.

ב"ספר הדורות החדש" שנכתב על תלמידי הבעש"ט מובא בזה הלשון:

הרב רבי לייב שרה'ס, קדוש עליון כמלאך אלהים צבאות, כל דרכו היה נעלם ונסתר. והיה איש מופת לא נראה כמוהו. ומאוד מאוד היה מהצנע לכת בדרכי ה'. וכל ימי חייו לא נח ולא שקט, ולא היה עיר וכרך אשר בני ישראל בתוכם, אשר הרב לא היה שמה. מקצה ארץ ועד קצהו שמענו שמעו, אשר בא שמה. ואחרי התעכבו מעט נסע משם, כי זה ברור כשמש כי כל נסיעותיו היו בקפיצת ארץ. וכל מגמתו היתה להציל את ישראל מיד לוחציהם. נוראותיו נתפרסמו, כנודע ממעשה שהיה לו עם מלך א' [הספר הזה נדפס באוסטריה לבוב בשנת תרכ"ה לכן סתם שם המלך יוסף השני מפני יראת הצנזורה האוסטרית] וכמה דוכסים שהוכיח על פניהם והכריחם להטיב לישראל.

ב"כתב עת" משנת תרמ"א כתוב כדלהלן: ... שברצונו [של רבי לייב] היה רואה ואינו נראה, כשעלה "המלך פאניאטאווסקי" על כסא מלכותו בוואַרשא, נאספו שרים רבים מנכבדי פולין שמה למשתה אשר עשה להם, עם רב מהיהודים עמדו מרחוק לראות בהתאסף ראשי העם. והנה בא רבי לייב שרה'ס, הדור בלבוש החסידים, הולך על משענתו הלוך וקרב לחצר המלך. הסריסים ושומרי הסף אשר אם קרב איש יהודי להכנס לפני ולפנים היו מכים אותו מכות רצח עמדו דום על משמרתם כבוא רבי לייב שרה'ס. הוא קרב ונכנס אל החצר פנימה, ולא הרים איש את ידו ואין פוצה פה ומצפצף. ואז ידעו כל העם יושבי וואַרשא, כי רואה ואינו נראה הוא. ועד היום הזה דור לדור מספר מעשהו זה. ולא מפסיקים העם מהתפלא ומהשתומם איך לא דקרו אותו אנשי חיל בחרבותם, אלא כי לא ראו אותו, ויהי לנס. [זה היה בשנת תקכ"ד, ובשנת תקצ"ג שמעתי המאורע הזה מפי איש זקן בן תשעים ויותר, שהיה בעת ההיא בוואַרשא, ובעיניו ראה את רבי לייב שרה'ס נכנס בין שורות אנשי החיל לחצר המלך, ואיש לא מחה בידו ולא גער בו, כי לא ראו אותו כל אנשי החיל, רק היהודים ראו אותו, ויהי לנס].

רבי לייב היה רגיל לנסוע תמיד מעיר לעיר, לבד בלי מלוה. פעם הפציר בו איש אחד שירשהו ללוותו בנסיעותיו. אמר לו רבי לייב, שהוא מסכים בתנאי אחד, שהלה יבטיח לו שלא ישאל לפשר הדברים שיראה אצלו, אף אם יהיו מופלאים ותמוהים בעיניו. האיש הבטיח לו זאת ונסע עמו. הגיעו אל רחוב אחד שהיה שם השוק, ובמקום אחד עמדו חדרים קטנים מוכנים להשכיר, כדי למכור בהם יין שרף ושאר משקאות. הלך רבי לייב, קנה הרבה יי"ש ושכר לו חדר קטן למכרו שם. באמצע החדר פרש וילון כעין מחיצה כדי שהרוצה לשתות יכנס לפנים מן המחיצה.

הנה בא איש אחד לשוק ובידו מטבע קטן, נכנס לאחת החנויות וביקש לקנות יי"ש. אמר לו המוכר: "מטבע זה אינו שוה כלום, כיון שכבר נפסל ע"י המלכות ואי אפשר לקנות תמורתו שום דבר, אבל אם תרצה אתן לך קצת יי"ש בחנם", ולא רצה האיש במתנה אלא לקנות באותו מטבע דווקא. הוא נכנס לחנות אחרת וגם שם לא רצו לקבל המטבע, עד שבא אל רבי לייב. הוא לקח את המטבע בידו, ואמר כי הוא מטבע טוב ומכר לו יין שרף, וצוה לו ליכנס לפנים מן המחיצה הפרוסה לשתות שם. נכנס האיש לשם ולא יצא שוב משם.

כאשר ראה האיש המלווה שהקונה לא יצא, לא היה יכול להתאפק, ושאל את רבי לייב על הפליאה שראו עיניו. אמר לו רבי לייב: "הלא התניתי עמך שלא תשאל על הדברים שלא תבין". אך האיש הפציר בו מאוד שיאמר לו פשר הפלא הזה בלבד, והבטיחו שיותר לא יתלווה אליו.

אמר לו רבי לייב: "דע שהאיש הזה איננו כבר מהעולם הזה. כיון שבשנות חייו לא נתן מעולם צדקה יותר ממטבע אחר קטן שאינו שוה כלום, דנו אותו בבית דין של מעלה על זה. הוא טען שעכ"פ מטבע אחר נתן לצדקה. בבית דין של מעלה פסקו שאם יסכימו בעולם התחתון שמטבע זה שוה כסף אזי יחשבוהו לו לצדקה. על כן ירד לעוה"ז לקנות יי"ש במטבע זה, אך המוכרים לא רצו לקבלו כי באמת אינו שוה כלום. ולכן גם כשרצו ליתן לו יי"ש במתנה לא רצה, כי רצונו היה שהמטבע יתקבל כמטבע עובר לסוחר. עד שבא אלי וקבלתי המטבע, והסכמתי ששוה כסף הוא, ובזה היה תיקון לנשמה זו, שנתינתו בחייו תיחשב לצדקה".

רוח קדשו

ידוע שהצדיק הנגיד רבי יעקב פיש היה בעל האכסניא של העיר קאלוב, וכל הצדיקים אשר הגיעו לקאלוב התאכסנו אצלו. פעם בא רבי לייב שרה'ס לעיר קאלוב והתאכסן בבית ר' יעקב, שקיבלו בסבר פנים יפות וכיבדו מאד כיאות.

ביום אחד אמר רבי לייב שרה'ס לר' יעקב: "לך לשר המדינה אשר שמו נקרא קאלא ואמור לו: " לייב לאזט דיר רופן". ענה ר' יעקב לרבי לייב שרה'ס: "הלא כלבים גדולים מסובבים את הפלטין ולא אוכל ליכנס לשם". אמר לו רבי ליב שרה'ס: "אף על פי כן לך, ואם לא תלך אשלח את שליחיי שילכו". ביקש ר' יעקב מרבי לייב שיתן לו רשות לילך יחד עם אחד משליחיו, ורבי לייב הסכים. הלך ר' יעקב עם אחד משליחי רבי לייב, ובדרך נס הגיעו אל השר ומסרו לו את דברי רבי לייב שרה'ס.

כששמע השר דבריהם, השיב: "הנני הולך אליו תיכף ומיד". השר בא לאכסניא, ורבי לייב שרה'ס נכנס עמו אל החדר פנימה ודיבר עמו. כשיצאו הראה רבי לייב להשר את ר' יעקב באמרו "זהו הר' יעקב שמבין היטב בסוסים, וכאשר תרצה לקנות סוסים תקח אותו עמך ליריד". ויהי הדבר לפלא.

ברבות השנים, פעם בהתקרב ימי חג הפסח העלילו רשעי הגוים על ר' יעקב שהרג נער נכרי משרתו. היו לר' יעקב הרבה שונאים בעיר, ובראשם כומר אחד, רשע, שנתקנא מאוד בהצלחתו המרובה. צוה הכומר למשרת נכרי של ר' יעקב לנסוע לעיר רחוקה ולהשאר שם, והעמיד עדים שר' יעקב הרג את הנער. זמן המשפט נקבע לאחר הפסח, ובינתיים נאסר ר' יעקב במאסר. בני משפחתו השתדלו להוציא אותו מן המאסר עד זמן המשפט, ובעד ממון רב הצליחו ושחררוהו.

בינתיים הוצרך השר לקנות סוסים ביריד, והלך אל ר' יעקב כדי לצרפו בנסיעתו לקניית הסוסים כפי שרבי לייב שרה'ס יעצו. כשבא אליו השר מצאו בפנים זועפות. שאלו השר: "מדוע פניך רעות היום". סיפר לו ר' יעקב את דבר העלילה. הרגיעו השר באמרו: "אם האמת אתך, אשתדל בעדך שהמשפט יצא לאור באמת וצדק".

נסע ר' יעקב עם השר ליריד הסוסים, וכשהגיע לשם פגשו את הנער הנכרי – אשר לפי העלילה הרגו ר' יעקב – כשהוא עומד ובוכה שברצונו לשוב לעירו, כי הכומר שלחו לכאן על לא דבר ושלא ברצונו. כשראה אותו השר, נוכח לדעת כי אך עלילת שקר העלילו על ר' יעקב, ולקחו חזרה לעירו שם נתן לו אש"ל בהרחבה כדי שלא יברח, והחביאו.

בהגיע זמן המשפט באו העדים, והעידו על ר' יעקב שהרג את הנער, והשופטים גזרו עליו פסק דין מות. אז הגיע השר עם הנער לבית המשפט וראו כולם כי זוהי עלילת שקר, והכומר הרשע נתלה. כן יאבדו כל אויבך ה'.

על כך דיבר רבי לייב שרה'ס עם השר, כדי שיציל את ר' יעקב מן העלילה. כל כך היו עיני רבי לייב שרה'ס פקוחות שראה מראש מה שעתיד להיות אחר כמה שנים. זי"ע.

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ס"ג פרשת ויקהל שנת תשס"ח לפ"ק

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, כתב החיד"א בכסא דוד בשם רבינו אפרים ז"ל, ויקה"ל גימטריא מקו"ה.

ב) אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, דקדקו המפרשים על אומרו לעשות אותם, דהלא מצות שבת הוא בשב ואל תעשה, והיה לו לומר שלא לעשות אותם.

ג) ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבתון לה'. וכבר עמד רשיז"ל בזה למה הקדים אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן.

ויתבאר בהקדם מה שהביא בבני יששכר (תשרי מאמר ג אות ב) בשם ק"ז הרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע, לפרש הכתוב (תהלים פא ד) תקעו בחודש שופר בכסא ליום חגינו, כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב. דהנה מלך במשפט יעמיד ארץ, וכאשר השי"ת רוצה להושיע את ישראל, שואלים המקטריגים מה טעם יש בדבר כיון שאין להם זכות חס ושלום, אזי אומר השי"ת כיון שישראל מקיימים מצוות שהם חוקים בלא טעם, משפט צדק הוא מדה כנגד מדה לזכותם ולהושיעם מבלי טעם, וזה שאמר תקעו בחודש שופר, לקיים מצות ה', כי חוק לישראל הוא, חוקה מבלי טעם, והוא הנעשה משפט לאלהי יעקב, דכיון שמקיימים ישראל חוקה מבלי טעם אזי המשפט הוא גם כן שיושעו מבלי טעם, עכדה"ק. (וכ"כ בזרע קודש לר"ה).

ועל פי זה ביאר כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה בברך משה (מקוה ישראל אות ג) מאמר המשנה (יומא פה:) מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל. כי ענין המקוה הוא חוק בלי טעם, כמו שכתב הרמב"ם (הלכות מקואות פי"א הי"ב) הטבילה מן הטומאות מכלל החוקים הוא, שאין הטומאה טיט או צואה שתעבור במים, אלא גזירת הכתוב הוא. ולפי זה הכי נמי לגבי מחילת עוונות הקב"ה מוחל להם בלי טעם, כי מבואר בגמרא (יומא פה.) כמה חילוקי כפרה, וישנם עוונות אשר אין מועיל בהם תשובה לבדה אלא בצירוף יסורים ומיתה, וכמו כן מצינו עבירות אשר משורת הדין אין תשובה מועיל בהם כלל, וכדאיתא בזוה"ק (ויחי דף ריט:) לענין פגם הברית, לית לך חובא בעלמא דלא אית ליה תשובה בר מהאי, עי"ש. אכן בזכות שמקיימים ישראל חוקים בלא טעם, גם הקב"ה מתנהג לעומתם מדה כנגד מדה לקבל תשובתם הדלה ולמחול על כל עוונותיהם מבלי טעם. ובכן מה מקוה מטהר את הטמאים שבני ישראל מקיימים מצות הטהרה במקוה שהוא חוק בלי טעם, אף הקב"ה מטהר את ישראל וימחול על כל עוונותיהם מבלי טעם, עכ"ד.

והנה מצות שבת נצטוו במרה ככתוב (שמות טו כה) שם שם לו חק ומשפט, ופירש"י במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת ופרה אדומה ודינין. וצ"ב התינח פרה אדומה נקרא חק שאין לו טעם, אבל מצות שבת הלא הוא זכרון למעשה בראשית וזכר ליציאת מצרים, כמפורש הטעם בתורה בפ' יתרו ובפ' ואתחנן, ולמה נקרא בלשון חק. אמנם י"ל על פי דברי האריז"ל (פרע"ח שער השבת פי"ח) בחיוב הטבילה בשבת קודש בבוקר לפני התפלה, דכמו שיש הפרש בין חול לקדושת שבת, כך יש הפרש בין קדושת ליל שבת ליום שבת, כי הוא קדושה חמורה, וצריך לטבול, ומכל שכן אם נטמא שאז אין צריך לומר שצריך לטבול, עכ"ד. ואכן קימו וקבלו עליהם חסידים ואנשי מעשה דברי האר"י הקדוש כנתינתן מסיני, ונזהרו בטבילה במקוה בבוקרו של יום שב"ק, והתאמצו כמה דרכי השתדלות כדי שיוכלו לטבול אף כאשר היה בקישוי. ועובדא ידענא מא"ז הקדושת יו"ט זללה"ה שהתאונן לפניו איש אחד שהוא דר במקום שאין שם מנין להתפלל, ניחם לו א"ז זללה"ה באמרו שאפשר להתפלל בלא מנין, התאונן האיש שאין לו מקוה, על זה ענה לו א"ז זללה"ה איך אפשר לעמוד להתפלל ולומר נשמת כל חי בלא טבילה מקודם. וא"ז זללה"ה בשו"ת עצי חיים (או"ח סי' כ"ה) האריך לבאר היתר הסקת מקוה לצורך טבילה בשב"ק בבוקר, דהוא בשביל רבים ולצורך מצוה דרבים ומותר, ונחית בכחא דהתירא לסלק כמה פקפוקים שהיו בזה, כדי שלא לבטל הטבילה, עי"ש. ובכן י"ל כי לזה נקרא מצות שבת בלשון חק, להורות על חיוב הטבילה והטהרה במקוה ביום שב"ק בבוקר שהוא חוק בלי טעם.

ובדרך זה יש לפרש מה דאיתא במס' שבת (דף קיח:) אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, והקשה בטורי זהב (או"ח ריש סימן רמ"ב) אי לא עשה תשובה שבת מאי מהני, ואי עשה תשובה שבת למה לי, עי"ש. אמנם לפי האמור י"ל על פי מה שכתב בסמיכת חכמים (קישור מס' סוטה למס' קידושין) חקירה אי מהני תשובה בשלש עבירות החמורות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, דיש לומר דמהני תשובה דכתיב (תהלים צ ג) תשב אנוש עד דכא, ותיבת דכ"א ראשי תיבות ד'ם כ'פירה א'שה, רמז דגם על אלו החמורות יוכל האיש לשוב עליהם, עכ"ד. אכן אם האדם נזהר בטבילה במקוה ביום שבת קודש, שם שם לו חק ומשפט שמקיים חק הטבילה במקוה ביום השבת, גם הקב"ה מתנהג לעומתו בחק ומקבל התשובה ומוחל לו גם על עבודה זרה שהוא משלש החמורות. וזה שאמרו כל המשמר שבת כהלכתו, היינו שהוא נזהר בטבילה ביום השבת כמצווה עלינו מדברי האריז"ל, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, שמועיל לו התשובה אף בשלש עבירות החמורות.

ובזה יש לפרש המדרש (הובא בקדושת יו"ט) הבה נתחכמה לו, רצו לבטל מהם את השבת. הכוונה כי פרעה הרשע ביקש להכשיל את בני ישראל בעבירות החמורות כדי שידחו מן הקדושה ולא יזכו ח"ו לגאולה, לזה רצה לבטל מהם את השבת, היינו הטבילה ביום השבת, כדי שלא יקיימו את החוקים וממילא לא יזכו למחילה על כל החטאים.

והנה נדבת המשכן בא לכפר על חטא העגל, כדאיתא במדרש רבה (פנ"א ס"ח) אמר הקב"ה יבא זהב המשכן ויכפר על זהב העגל. עוד איתא במדרש (הובא ברבינו בחיי) ויקהל משה, תבא קהלת משה ותכפר על קהלת אהרן דכתיב (שמות לב א) ויקהל העם על אהרן. ולכאורה קשה הא חטא העגל היה עון עבודה זרה שהיא חמורה מאד, ואיך הועיל להם התשובה על ידי נדבת המשכן לכפר על נפשותיהם, אולם כבר נתבאר שבזכות שמירת החוקים מתקבל התשובה גם על שלש החמורות.

ומעתה י"ל דלטעם זה הקדים שמירת שבת למלאכת המשכן, כי באמצעות שמירת שבת הנקרא חק מועיל תשובה גם על עון עבודה זרה, אמנם זהו רק על ידי הטבילה ביום השבת, ולזה ויקה"ל בגימטריא מקו"ה, שעל ידי שיזהרו בטבילה ביום השבת יזכו לטהרה מאת הקב"ה ולמחילת העוונות, וזה היה ההכנה לנדבת המשכן שתתכפר להם חטא העגל.

והנה בזוה"ק (ויחי דף ריט:) הפליגו מאד בחומר פגם הברית שאינו מועיל תשובה על חטא זה ר"ל, אולם כתב בזוהר חדש (בשלח דף נ:) דשמירת שבת קודש הוא תיקון לפגם אות ברית קודש, עי"ש. וכן כתב בראשית חכמה (שער הקדושה פי"ז) כי אות שבת ואות ברית כחדא אזלי, ועל ידי שמירת שבת זוכה לשמירת אות ברית ותיקונו, עי"ש בדבריו. (ועיין בברך משה פ' שמות עמוד טז). ויש להוסיף על דבריהם הקדושים בטעם דסגולת שמירת שבת הוא לתקן חטא זה, דהוא באמצעות טבילה במקוה ביום שב"ק, שעל ידי שמקיים חק הטבילה במקוה בלי טעם, גם הקב"ה לעומתו מוחל על כל העוונות חק בלי טעם ונתכפר גם חטא זה.

ובזה יתבאר הכתוב אלה הדברים אשר צוה ה' לעשו"ת אותם, וביאר בתפארת שלמה לעשות אות"ם, רמז על תיקון אות ברית קודש, עי"ש. ולפי דרכו בקודש יל"פ אלה הדברים אשר צוה ה' לעשו"ת אותם, מלשון (דברים כא יב) ועשתה את צפרניה שהוא לשון תיקון, ורמז בזה על תיקון פגם אות ברית קודש. ולזה אמר ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה', שעל ידי שמירת שבת יזכו לתקן פגם הברית. ולזה פתח בתיבת ויקה"ל בגימטריא מקו"ה, אלה הדברים אשר צוה ה' לעשו"ת אותם, להורות על חיוב הטבילה במקוה ביום שב"ק, ועל ידי זה יזכו לתקן אות ברית קודש, ומשה רבינו הורה בזה העצה של טבילה ביום השבת, כי כל מה שגילה האריז"ל הכל נאמרה למשה מסיני.

וזהו ענין גדול וביום השביעי יהיה לכם קוד"ש, להזהר בטבילה במקוה ביום השבת לצורך תוספת קדושה, שהוא ענין שמירת החוקים בלי טעם, וכבר אמרו חז"ל (ביצה טז.) כי חק לישראל הוא, האי חק לישנא דמזוני הוא. ועל ידי קיום החוקים נשפע פרנסה. גם עצם שמירת שבת קודש משפיע פרנסה, כמו שדרשו חז"ל (ב"ר פי"א ס"א) ברכת ה' היא תעשיר (משלי י כב) זו השבת, והוא משפיע פרנסה על כל ימות השבוע (זוה"ק יתרו פט.). ובכן על ידי זהירות בטבילה במקוה ביום שב"ק בבוקר זוכים להשפעות טובות בגשמיות וברוחניות וכל הענינים הנוגעים להנפש ולהגוף, ומה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל בגשמיות וברוחניות.

והשיי"ת יעזור שנזכה לעבדו יתברך שמו בקדושה ובטהרה, ונזכה לתקן מה שפגמנו, ובזכות שמירת שבת קודש נזכה לגאולה שלימה, וכמו שאמרו חז"ל (שבת קיח:) אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלין, אמנם במדרש (שמו"ר פכ"ה ס"ב) איתא, אמר רבי לוי אם משמרים ישראל את השבת כראוי אפילו יום אחד בן דוד בא. ולכאורה הני תרי מדרשי חז"ל נראים כסותרים אהדדי. וביאר כ"ק מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פ' וארא עמוד רו) על פי מה דאיתא בזוהר הקדוש (פ' יתרו דף צב.) תלת דרגין אינון וכלהו אקרון שבת, שבת עילאה, שבת דיומא, ושבת דליליא, וכלהו חד ואקרי כולה שבת. ולפי זה ליל שבת הוא כשבת בפני עצמו, ויום השבת כשבת בפני עצמו, ולפי זה יש לומר כי באמת בשמירת שבת אחד מיד בן דוד בא, ומה שאמרו אלמלי משמרין ישראל שת"י שבתו"ת מיד נגאלים, הכוונה על שבת דיומא ושבת דליליא שהן נקראים שתי שבתות, עכ"ד. וזהו ענין הטבילה בשבת קודש בבוקר לפני התפלה לתוס' קדושה, אף שכבר טבלו בערב שב"ק לכבוד השבת, כי יש הפרש בין קדושת ליל שבת ליום שבת וכדברי האריז"ל. ויעזור השי"ת שנזכה בזכות שמירת שבת קודש לגאולה שלימה, בהתרוממות קרן התורה וישראל ובהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

אוצר הגנוז

(המשך מעמוד א)

לשנות שם החולה או להוסיף

הנה איתא בגמ' (ר"ה דף טז:) אמר רבי יצחק ד' דברים מקרעין גזר דינו של אדם, אלו הן, צדקה, צעקה, שינוי השם, שינוי מעשה, וי"א אף שינוי מקום, שינוי השם, דכתיב: שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה, וכתיב: וברכתי אותה וגם נתתי ממנה לך בן, ומבואר מדברי הגמ' דשינוי שמו של האדם יכול לשנות את גזר דינו לטובה, וכך נפסק נמי בשו"ע יו"ד סי' של"ה ס"י "נהגו לברך חולים בבית הכנסת לקרא להם שם חדש, כי שינוי השם קורע גזר דין", ובביאור הגר"א סק"ד ציין המקור לכך מדברי הגמ' בר"ה הנ"ל.

וכן מדברי הירושלמי בפ"ו דשבת הל"ט מבואר דשינוי השם ושינוי המקום פועלים בעצמותם לשנות את מזלו של האדם, דאיתא התם בירושלמי, דרבי יוחנן עבר בשוק וראה אחד מוכר מיני מתיקה, ושאל לו האם הוא חי ומתפרנס מהם, לאחר שעה אמר לו שמעת ששאלו שאלה זו לא הצליח למכור מאומה, השיבו רבי יוחנן "שני אתרך, ופעמים ששינוי השם גורם, פעמים ששינוי מקום גורם", אלמא דפסיקא ליה לרבי יוחנן דיש בכוח שינוי המקום והשם לשנות את גזירת פרנסתו של האדם.

והנה רמי עלן לברורי האם רשאי כל אדם לשנות את שמו כרצונו וכאות נפשו, בכל יום תמיד, או דילמא לא הותר למיעבד הכי, אלא במקום שיש חשש סכנה או צורך גדול. והנה אי נימא דכל ענין שינוי השם הוא רק מחמת התשובה שעמה א"כ מצינן למימר דבכל זימנא דעביד תשובה בכל לב רשאי הוא לשנות את שמו ובכך להשלים את השינוי המהותי שלו, אבל אם הוא רק ענין של שינוי מזל יש להסתפק האם הרשות נתונה לאדם לעשות כן בכל עת או לאו.

והנה מסתימת דברי הרמ"א בשו"ע יו"ד הנ"ל נראה לפום ריהטא דלא עבדינן הכי אלא במקום חשש סכנה ופיקות נפש. אמנם מדברי הירושלמי משמע לכאורה דאף לצורך פרנסה נמי שרי ליה לאינש להתשמש בשינוי מקום או שינוי השם, והכין משמע נמי מגופא דמילתא דקמדמי תנא דירושלמי שינוי השם לשינוי מקום, וגבי שינוי מקום פשיטא דשרי ליה לאינש לשנות מקומו בכל עת שירצה, א"כ לכאורה ה"ה נמי כשרוצה לשנות את שמו נמי שרי. [ועיין עוד בגט פשוט סי' קכ"ט סקצ"ב וסקצ"ג ארכיות יתירה באופני שינוי השם, ואכמ"ל בזה].

ברם לקושטא דמילתא אין מיסתבר כלל דיחליף האדם את שמו ללא כל הגבלה ובכל עת שירצה דאם כן בטלו לה כל תורת שמות בגיטין ובכתובות ואף בכל שטרות דעלמא, ומצאתי בס"ד לחד מרבותינו הראשונים מחכמי איטליה הקדמונים בדורו של בעל שבלי הלקט, בספרו המפורסם הנקרא בשם "ספר התדיר", שיצא לאור לאחרונה, אשר היה נפוץ בתקופת הראשונים ולאחריה, וכתב שם לדון בהא מילתא ונעתיק את כל דבריו בנידון זה, כי הם קילורין לעינים, וזה לשונו שם בדרשתו לראש השנה [עמ' רנ"ד]: "ארז"ל כי ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם, ואלו הן: צעקה, צדקה, שינוי מעשה, שינוי השם, וי"א אף שינוי מקום, וכולם אנו מקיימים אותם כדי לקרוע גזר דין הקשה עלינו וכו', ושינוי השם הוא שמחליפין שמו ואפשר כי בזה תתבטל הגזירה, אבל שיחליף האדם שמו בכל יום הכפורים אי אפשר מפני תיקון העולם בענייני הכתובות והחתימות והשטרות שחותמין השמות וכותבין "פלוני בן פלוני", ולא ימצא כך בשינוי השם. ואעפ"כ מתקנים הדבר, שהאדם יש לו לחפש אחר דרכיו ויראה כמה רעים ויתקן עצמו מאותם הדרכים, ותחת אשר היה לו מקודם שם רע יהיה לו עתה שם טוב, וכן יתקן בנפשו לקנות שם טוב ונמצא שיש לו שינוי השם. ואפשר בשינוי השם ממש תתבטל הגזירה שנגזרה על שם ידוע וזה אין שמו כך. ואין נוהגין בזה אלא למי שחלה חולי גדול והוא מסוכן שמחליפין שמו". הרי לך להדיא דאין נוהגים לעשות שינוי השם אלא במקום חולי של סכנה בלבד, אבל בלאו הכי אין עושים כן מפני תיקון העולם.

וכן מוכח להדיא מנוסח סדר שינוי השם המובא בספר ארחות חיים להרא"ה מלוניל סוף הלכות ביקור חולים, דאיתא שם: "יבואו ויתקבצו אל החולה עשרה בני אדם אם הם מצויים שם ואם לאו אין בכך כלום ויבקשו רחמים על החולה", ואומרים י"ג מדות ופסוקים שונים בענייני רפואה וחולי, ולבסוף משנין את שם החולה לאחר תקיעת תשר"ק ואומרים: "ברשות מלך מלכי המלכים הקב"ה על דעת בית דין העליון ועל דעת ב"ד התחתון אנו מחליפין וממירין ומסבבין ומשנין שמו של חולה זה, אשר כבר היה שמו שם פלוני ומהיום הזה והלאה לא יקרא שמו פלוני כי אם פלוני יהיה שמו וכאשר נשתנה שמו כך ישתנה מזלו ממות לחיים, וממדוה מחלה לרפואת תעלה וממכה אנושה לתרופה חבושה ומלב נספה ונרפה לארוכה ומרפא וכו'", ועוד פסוקים נוספים שהצד השוה בכולם הוא עניני רפואה וחולי.

ואכן כך היה מקובל אצל כל גדולי הדורות בכל התקופות השונות שלא היו משנים שמות אנשים ונשים אלא בשעת סכנה מוחשית המאיימת על חיי החולה, וכן משמע בשו"ת מהר"ם חלאוה הנ"ל, שכתב שם: "ראובן חלה ונטה למות ושנו את שמו בהסכמת ב"ד העליון ובעשרה ובשופרות כמו שנהגו". וכמו כן מובא עובדא דהוי אצל מרן הח"ס זי"ע, בעת אשר חלה את חליו האחרון, לא הסכים שישנו את שמו עד אשר ממש כלו כל הקיצין ובימים האחרונים הוסיפו לו שם: יצחק משה, וכדאיתא בספר אלף כתב להגר"י וייס הי"ד. וידוע שרבים נמנעו מכך משום שלדעתם לאו כל אדם ראוי לעסוק בדבר זה ולא כל הרוצה ליטול את "השם" יבא ויטול וכמבואר בתוקף עוז בבאר מים חיים, בפרשת בראשית בשם הרה"ק רבי מעכל מזלאטשוב זי"ע (שרידי אש).

עצות...

לעסוק בתורה בלי דאגות

ויערוך עליו ערך לחם לפני ה', הנה לעולם השלחן קודם למנורה לומר שזבלון עוד קודם לישששכר מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו. ומכל מקום תראה פלא כי קדמה הדלקת המנורה ששה ימים לפני ערך לחם, שהמנורה הודלקה ביום א' והשלחן עמד ריקם עד יום השבת ז' למלואים ער"ח ניסן, **להורות נתן כי התלמיד חכם יעסוק בתורה אפילו בלי לחם בילדותו, וסוף יערך לחם לפניו ארוחתו ארוחת תמיד ניתן לו מאת המלך הכבוד ית"ש.**

חתם סופר דף ריד.

חמשה דברים נחסרו במקדש שני

המשכן משכן. יש לומר רמז למה שאמרו חז"ל ה' דברים שהיה בבית שני חסר מבראשון כבמסכתא יומא סוף פרק קמא דף כא ע"ב, עיין שם דדייקו לה מחסרון ה' בתיבת ואכבדה (חגי א, ח). וכן הוא כאן, שתיבת "המשכן" קאי על בית ראשון שהיה בו ה' דברים ההם, ותיבת "משכן" בלא ה' על בית שני שהיו חסירים הה' דברים, ושרש המציאות לשני בתי המקדשים ההם היה כלול במלאכת המשכן שעל פי משה רבינו ע"ה.

מחזה אברהם

שבת שקלים

ענין הד' פרשיות שבזמנים אלו פרשיות לשון הפרשה להפריש עצמו מכל רע להיות משכן לשמו יתברך. (ברכת דוד)

שני הפרשיות שקלים וזכור קורין קודם פורים שהוא תיקון הנפש מפגם העבר והתגברות על המונע ובפורים נגמר הישועה בפועל להיות נתקן כל העבר ולהתהפך הכל לטובה ובזה אנו נעשים מוכנים לקבל הטהרה מחדש ועל זה קורין אחר פורים פר' פרה וחודש. (תורת אמת לובלין)

בכל מועד ניתן הימים הקודמים להכנה כגון חג המצות שואלין ודורשין שלשים יום קודם וכל ענין מחיית עמלק והמן והפרשיות שקורין קודם פסח הכל הוא הכנה לקבל קדושת וחירות חג המצות. (בית אהרן)

בכח סגולת הד' פרשיות יעזרונו ה' לטהר נגעי לבנו מכל הד' יסודות שקלים מרומז מטבע של אש הראה לו לבטל כח היצה"ר מיסוד אש שהוא הגאוה והכבוד ופ' זכור נגד יסוד המים שעמלק הוא הגורם לכל התאוות וכן מהמים נצמח כל התאות פרה הוא איפר פרה החודש הוא כנגד רוח כד"א ורוח חדשה אתן בקרבכם. (ישמח ישראל)

הד' פרשיות המה ימי תשובה פ' זכור לתקן את אשר קלקל במחשבה פ' פרה לתקן את אשר קלקל בדיבור פ' החודש את אשר קלקל במעשה ולהתחדש במעשים נאים להשי"ת. (עמק תפלה)

הנה הד' פרשיות קורין תמיד קודם פסח כי המה ההכנה שיוכל כל נפש ישראל לקבל קדושה בחג הפסח. (אמרי אמת לובלין)

אחד מי"ג עקרים הוא אני מאמין בביאת המשיח **ועתה בעוה"ר מעול הפרנסה ושעבוד מלכיות השכחה מצוי ומסיחין דעת מזה, כי אם מידי שנה בשנה כגון בפ' שקלים ע"ש באחד באדר משמיעין על השקלים לקרבנות** ובפ' זכור ובפר' פרה וחדש פר' הפסח ששמין על לבן מתי יבנה המקדש וימחה זכר עמלק וכ"ש בימי ניסן ותשרי זמן הגאולה לכל חד כדאית ליה. (רב טוב פ' תשא)

הנה בזמן הזה שאין לנו בה"מ על מכונו ואין אנו נותנין שקלינו לכפר בעדינו עם כל זה ונשלמה פרים שפתינו וכשאנו קורין הפרשה הזו נעשה ונתקן הכוונת הנ"ל. (אוהב ישראל)

בפרשת שקלים יש תיקון על פגם הברית שקלים הוא לשון ששוקלים עוונות של אדם וגם מלשון שיקול הדעת ויסוד עולה עד הדעת וד"ל. (שארית ישראל)

כשאין בית המקדש קיים וודאי הקריאה נחשב לנו כאילו נתנו השקלים לכפר. (דברי אמת)

אמרו חז"ל טובה מרדות אחת בלבו של אדם יותר ממאה מלקות והנה אחר החורבן עיקר פרשת שקלים לשום לב איך בעוה"ר אבדנו כל טוב ולא זכינו לשקול בביה"מ ומחצית השקל בא לכפר על נפשותינו ומרדות אחת בלב הוא כמו מאה פעמים ככה וג"כ קריאתינו בתורה עולה מאה פעמים מאה ככר שהוא עשרת אלפי ככר ואז בימי המן חרב הבית ורק קראו פר' שקלים ועלה עשרת אלפים ככר ומשום הכי מייתי באחד באדר משמיעים על השקלים היינו גם בשעת החורבן קורין פר' שקלים. (דרשות חת"ס סופר)

לכן נקרא שבת שקלים ע"ש המשקל היינו שישקול מעשיו ויהי' ממארי דחושבנא בכ"י וממילא יושפע עלינו שפע שקלים מזהב וכסף נחושת. (דעת משה)

בשבת שקלים מסוגל להמשכת פרנסה. (עטרת ישועה)

חודש אדר הבא לקראתינו מורה על התקופות והבטיחות עליו יתברך על הישועה ובטיחות הזה נמשך מקדושת שבת זו שקורין בו פר' שקלים ומברכין בו החודש אדר. (תורת אמת)

התעוררות השקלים באדר שהוא כמו אלול שנתקן לתשובה מאימת הדין כן אדר מתוך אהבה שימי ניסן ממשמשין ובאין שהוא התחדשות שנותן לבני ישראל שבחר השי"ת בנו להיות עמו וחלקו. (שפת אמת)

ע"י מצות מחצית השקל וקריאת הפרשה יאיר אלינו מאורו ית' מבחי' אש שלמעלה כי כן סגולת מצוה זו. (מהר"י ט"ב שקלים)

ענין פורים עיקר מצותה בחי' שמועה של מקרא מגילה שצריך להשמיע לאזניו כדי לתקן בחי' שמיעה טרם בא חדש ניסן שבו נגאלו ובו עתידין להגאל וכבר א' שואלין ודורשין שלושים יום וכו' וזה שאמרו חז"ל באחד באדר משמיעין על השקלים לתקן בחי' שמיעה ושורש התיקון לקשר בחי' ראי' ובחי' שמיעה אל אלופו של עולם להיות עיניו תמיד אל ה' ולשמוע בקולו לדבקה בו יתברך וזהו כי תשא את ראש בנ"י לפקודיהם לחסרונם ופגמם ראש ר"ת ראי' שמיעה ובתוכו אלף ירמוז אל אלופו של עולם להיות תוכן ראות העין ושמיעת האוזן אל אלופו של עולם ית"ש לעד. (ייטב פנים שקלים)

לכן גם עתה בזמן הגלות שאין לנו המצוה הזאת התקנה לזה נתינת הצדקה יותר מכדי יכולתו כמ"ש וחצי את כספו וגם את המת יחצון אם מנדבת לבו נותן צדקה אף בחצי עשרו אזי גם את המת יחצון להציל ממות נפשו ויזכה לחיים ארוכים. (תפארת שלמה פ' תשא)

כל הזכויות שמורות © על פי דין תוה"ק אנו אוסרים להעתיק בכל אופן שהוא מאמרים שלמים או חלקם שנדפסו בגליונינו בלי רשות כתב מהמערכת

הרוצה לנדב גליון, לפרסם מודעות, להאיר ולהעיר, יתקשר עם המערכת: 0153 - 781 (845) - לקבל ע"י פעקס: 733# 4000 244 1405

Mailing Address: Mayones His. 51 Forest Rd. Unit 203 Suite #14 Monroe N.Y. 10950